

XI

дѣепричастіе.

§ 104.

Что е дѣепричастіе?

1, *Пръпишвеещемъ толку пѣсни, мыслитъ човѣкъ, че се исцърни все-то богатство.*—Пръпишвеещемъ ся относи на казуемо-то: *мыслитъ, че се исцърни все-то богатство*, на вопросъ: *кога човѣкъ мыслитъ?* показва обстоятелство временно, и затова е нарѣчіе. Но нарѣчіе: *пръпишвеещемъ*, ся производи отъ глаголь дѣйствителенъ: *пръписвамъ*, и означава дѣйствіе, което ся извършава въ сѣщо-то онова время, кога-то ся извършава друго дѣйствіе: *мыслитъ*.

Нарѣчіе, което е произведено отъ глаголь и сохранява залогъ и время, ся нарича *дѣепричастіе*.—*Пръпишвеещемъ*—дѣепричастіе.

2. *Ходитъ летаещемъ* и съ рѣцѣ-тъ *махаещемъ*.

Летаещемъ—*махаещемъ*, ся относятъ на казуемо-то: *ходитъ*, на вопросъ: *какъ ходитъ?* показва обстоятелство образно, и затова сѣ нарѣчія. Тия нарѣчія сѣ произведены отъ глаголы: *летѣжъ*, *махамъ*, затова сѣ дѣепричастія, залогъ срѣдень, видъ несовършенъ.

Забѣл. Дѣепричастіе съ окончаніе: *щемъ*, е употребително у Македонскы-тъ Българе; то е сѣще-то онова дѣепричастіе, което въ церковныя-тъ языкъ окончава на: *ще*, н. п. *поюще*, *творяще*, *идуше*, *сѣдяще*. Въ нѣкои мѣста въ сѣвернѣж Македоніѣ и въ сосѣдницѣ имъ окрѣжія ся употреблява дѣепричастіе съ окончаніе: *ейкы*. н. п. *идейкы*, *говорейкы*, *сѣдейкы*. А во восточны-тъ страны отъ Българіѣ ся чуе тукъ-тамъ дѣепричастіе съ окончаніе: *щицѣ*, н. п. *трѣчещицѣ*, *плещицѣ*.